

Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet

ЗОБО «Центр підтримки угорської культури»

90202 Beregszász, Széchenyi u. 59 B.

Tel./fax: + 380 3141 42815, e-mail: titkarsag@mekk.uz.ua, kmmi@swi.net.ua Honlap:

www.kmmi.org.ua

KMMI Hírlevél, I. évfolyam, 17. szám. 2009. december 19.

EZ TÖRTÉNT DECEMBERBEN

FONTOSABB ESEMÉNYEK, RENDEZVÉNYEK

2009. November 30. – December 1. A Magyar Köztársaság Országgyűlése politikai nyilatkozatot fogadott el az ukrajnai kisebbségeket negatívan érintő politikai döntésekkel kapcsolatban. A képviselők 331 igen és 8 tartózkodás mellett fogadták el a nyilatkozatot. A dokumentum többek között rögzíti: az Országgyűlés úgy értékeli, hogy Ukrajnában, az etnikailag vegyes lakosságú területeken kisebbségellenes hangulatot keltő események, valamint az ukrán médiában egyre sűrűbben felbukkanó kisebbségellenes megnyilvánulások az országban élő, különböző nemzetiségű közösségek kapcsolatainak megromlását idézhetik elő. Az Országgyűlés problémának látja, hogy az ukrán végrehajtó hatalom egyre nagyobb mértékben korlátozza a kisebbségek – köztük a magyar kisebbség – anyanyelvi oktatáshoz való jogát.

2009. december 1. „Viktor Janukovics államfővé történő megválasztása esetén visszavonják azokat a korlátozó rendeleteket, amelyek a kisebbségi oktatási rendszer megsemmisítésére irányulnak” — sok más, a nemzetiségek jogérvényesítését elősegítő programponthoz mellett ezt is előírja az a választási partnerségi megállapodás, amelyet a hét elején írt alá Kijevben a Régiók Pártja elnökjelöltjével Gajdos István, az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) elnöke. Az UMDSZ-en kívül az Orosz nyelvű Ukrajna Társadalmi Jogvédő Mozgalom és az Ukrajnai Román Közösség Régióközi Egyesülés is szentesítette a szóban forgó megállapodást, amelyhez az elkövetkezendőkben még más kisebbségi szervezetek is csatlakozhatnak.

2009. december 2. A jövőben már a határon túli lapok írásairól, érdekes cikkeiről is beszámol a Magyar Televízió Ma Reggel magazinjának lapszemle rovata. Az első határon túli szemlét a felvidéki Új Szó, a vajdasági Magyar Szó, az erdélyi Krónika és a Kárpáti Igaz Szó főszerkesztői indították útjára egy-egy hír beolvasásával. Kőszeghy Elemér, az igazi Kárpáti Igaz Szó főszerkesztője az országos közélet lap legérdekesebb idejű írásait ismertette.

2009. december 2. A Kárpát-medencei magyarság képviselői a Brüsszelben nemrégiben megnyílt európai magyar érdekképviseleti iroda (HUNINEU) meghívására a közös feladatokról tanácskoztak az EU központjában. Szimbolikus jelentőséggel bírt, hogy az Európai Unió hatékonyabb működését elősegítő és az emberi jogok érvényesítését a korábbiakhoz képest sokkal jobban előtérbe helyező Lisszaboni Szerződés életbe lépése napján az említett "lobbiiroda" helyzetértékelésre és előremutató közös lépések keresésére hívta a határon túli öt magyar európai parlamenti képviselőt – Erdélyből Tőkés Lászlót, Sógor

Csabát, Winkler Gyulát, Felvidékről Bauer Editet és Mészáros Alajost – és a meghatározó vajdasági és kárpátaljai magyarságszervezetek képviselőit. Vidékünk magyar kisebbségét Kőszeghy Elemér, az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) és Brenzovics László, a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség (KMKSZ) alelnökei képviselték.

2009. december 2-4. Budapesten művelődésszervező képzés zajlott le a Magyar Művelődési Intézet és Képzőművészeti Lektorátus és a Hagyományok Háza szervezésében. Ezen a rendezvénysorozaton a Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézetet **Dupka György** igazgató, **Juhász Sándor** irodavezető, **Bakos Kiss Károly**, **Lőrincz P. Gabriella**, **Fuchs Andrea** kulturális program-szervezők képviselték. Az erdélyi, felvidéki, vajdasági, muravidéki művelődési intézetek munkatársai betekintést nyertek az MMIKL művészeti főosztályának munkájába, megismerkedtek sokrétű tevékenységével, az idekapcsolódó országos intézmény-rendszerrel.

2009. december 3-4. Budapesten ülésezett a Kárpát-medencei Magyar Képviselők Fóruma négy albizottsága. Csütörtökön a gazdasági és a kulturális, oktatási és tudományos szekció együttes ülést tartott. A találkozón a KMKF mezőgazdasági koncepciója megvalósításának perspektíváiról, a 2011-es magyar uniós elnökség kulturális vonatkozásairól, valamint a KMKF kultúr- és nyelvpolitikai koncepciójának megalkotásáról esett szó, emellett a jelenlévőket tájékoztatták arról az országgyűlési határozatról, amelyet a KMKF közlekedésfejlesztési koncepciójára alapozva fogadott el a Magyar Országgyűlés. Tegnap pedig a jogi, valamint a külügyi és Európa-ügyi albizottságok üléseztek együtt. Kárpátaljáról az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) és a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség (KMKSZ) képviselői vettek részt. A kárpátaljai magyarság nevében **Brenzovics László** (KMKSZ) és **Kőszeghy Elemér** (UMDSZ) köszönetet mondott mind a magyar kormánynak, mind a magyar parlamentnek a határozott fellépésükért. A demokrata szövetség alelnöke hozzáfűzte: csak külső segítséggel a probléma nem kezelhető, s a szervezet azért kötött választási szövetséget Viktor Janukoviccsal, mert maga is keresi a kiutat, s mert egyedüli elnökjelöltként ő vállalta fel a nemzetiségi – orosz, román, magyar – közösségek érdekeinek védelmét, az őket ért sérelmek orvoslását. **Dupka György** (UMDSZ) szerint a kisebbségi kérdéseket illetően Ukrajna vonatkozásában ötös a felelősség: felelős maga az ukrán állam, a magyar vezetés, az Európai Unió, maga a magyar közösség, de nem utolsó sorban felelősek az érdekvédelmi szervezetek is.

2009. december 3. A KAMOT Jótékonyági Alapítvány kuratóriuma az Ukrexim Bank kérésére módosította a "Bank házhoz megy" akciót. Mivel a banki szolgáltatásban egyre nagyobb népszerűségnek örvendenek a bankkártyák, a továbbiakban a szülők (a vajdasági példához hasonlóan) ezentúl ily módon vehetik fel az oktatási-nevelési támogatást. A tervezetet a Miniszterelnöki Hivatalhoz (MeH) is engedélyezte. A kuratórium tagjai, munkatársai és a bank munkatársai a lebonyolítás részleteit vitatták meg a tanácskozáson.

2009. december 4. Húsz évvel ezelőtt alakult az eszenyi Ritmus néptáncgyűttes. Ebből az alkalomból került megrendezésre az I. Eszenyi Micz-bán Napok – amely egyben a budapesti Égtájak Iroda idei zárórendezvénye volt. A gazdag programot az Eszenyből Budapestre elszármazott **Kovács Sándor** matematikatanár film- és könyvbemutatója és fotókiállításával gazdagította. *Szülőföldünk – Kárpátalja* című előadását a csapi **Filep Anita** verséneklő tette még színesebbé. A zsűfólasig megtelt kultúrházban az eszenyi Ritmus néptáncgyűttes több órás gálaestjéhez – amely hajnalig tartó táncműsorral zárult – a budapesti Kóborzengő népzenekeztetés húzta a talpalávalót. Közös ünnepeltek az egykori és a mai tagok. E húsz év alatt 137 táncost oktatótt **Szabó Tibor**, akik közül többen ma is állami népi

együttes tagjai Kárpátalján vagy Magyarországon. A két évtized alatt összesen 437 önálló fellépésük volt, ebből 127 a határokon túl, Erdélytől Felvidékig, Magyarországtól a Délvidékig. Gajdos István, az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) elnöke amellet, hogy gratulált az együttesnek, az országos szövetség által alapított *Fodó Sándor Közösségi Díjjal* ismerte el **Goldschmied Józsefnek**, az Égtájak Iroda igazgatójának azt a támogatását, ami nélkül az említett majd 150 külföldi út jelentős része nem jött volna létre. Zubánics László, a Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet elnöke oklevelekkel ismerte el az együttes és annak tagjai munkásságát, illetve egy magyarországi vagy határon túli fellépéshez való hozzájárulást ajánlott fel. **Szanyi Béla**, az UMDSZ járási szervezetének ügyvezető alelnöke az Ungvári Járás Díszpolgára cím elnyerésekor megígérte: az ezzel járó tiszteletdíj egy részét a Ritmusnak ajánlja fel, amit most meg is tett. Goldschmied József, a budapesti Égtájak Iroda vezetője úgy döntött, hogy a 2010-es évadnyitóra Eszenyben kerül sor.

2009. december 4. A Négyhatár Vállalkozók Szövetségének közreműködésével a Corvinus Zrt. támogatásával a Beregszászi 8. Számú Mikes Kelemen Középiskola öt felújított teljes konfigurációjú számítógépet kapott. Az átadási ünnepségen jelen volt Kincs Gábor, az NVSZ elnöke, Bacskai József beregszászi főkonzul, dr. Molnár József, a Corvinus Zrt. igazgatóságának elnöke. Az adományokat Veress Péter iskolaigazgató köszönte meg.

2009. december 5. A Júlianus-díj kiosztása Székelyföldön. Csíkszeredán a helyi református templomban rendezték meg a csíkszeredai Julianus Alapítvány díjkiosztó ünnepségét. A 2009-es Julianus díjak egyikét (oklevél, kerámia Julianus szobor – Pálffy Árpád keramikus művész alkotása) „a magyarság szolgálatában hivatástudattal végzett munkájáért” **Dupka György** ungvári írónak, közéleti személyiségnek adományozták, aki a kárpátaljai magyarság önkormányzati képviselőjeként, a nemzetpolitikai és szépirodalmi művek kiadójaként vehette át a díjat. A kárpátaljai író Pomogáts Béla méltatta (**Gyarmati Zsolt**, a Csíkszeredai Múzeum igazgatója olvasta fel a laudációt). Rajta kívül Julianus-díjban részesült még **Csáky Zoltán** televíziós újságíró (Budapest), **Fülöp Lidia** pedagógus (Lugos), **Kollár Péter** színházigazgató (Kassa), **Malina Hedvig** komáromi bölcsész (Révkomárom), **Lázár Zoltán** (Csíkszereda) és **Koszorus Zoltán** (Beszterce) civilszervezeti vezetők. Beder Tibor, a Julianus Alapítvány elnökének téjékoztatása szerint a Kuratórium azoknak a személyeknek fejezte ki ilyen módon az elismerést, akik a megítélésük szerint bárhol a világban a határon kívül rekedt magyarok ügyében a legtöbbet cselekedtek önzetlenül, vagy nemzeti-erkölcsi magatartásuk példamutató. A díjat arról a bátor Julianus barátról nevezték el, aki IV. Béla magyar király támogatásával 1235-ben elindult szerzetes társaival a Volga-menti magyarokat felkeresni. A díjátadó ünnepség a szentegyházi Gyermekfilharmónia adventi koncertjével zárult.

2009. december 5. A Lvivi Tudósok Palotája adott otthont a Lembergi Magyarok Kulturális Szövetsége 20. születésnapjának. Az eltelt időszakot, a sokrétű szórványgondozói missziót **Szarvas Gábor** ismertette. Tevékenysége elismeréséül az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) az Illyés Gyula Szórvány Magyarságért Nívódíjat adományozta a szövetségnek. A kitüntetést **Kincs Gábor**, az UMDSZ alelnöke nyújtotta át **Szarvas Gábornak**, az LMKSZ elnökének. A rendezvényen jelen volt **Horváth László**, a Magyar Köztársaság kijevei nagykövetségének tanácsosa, **Nagy Attila**, az Ungvári Főkonzulátus vezető konzulja. A vendéglátók színvonalas műsort szerveztek, többek között fellépett több a magyar származású neves leembergi előadóművész, továbbá az ungvári Cantus énekkórus.

2009. december 9. Egyértelműen csalódás és visszalépés az elmúlt öt év a kárpátaljai magyarság számára – jelentette ki Gajdos István az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) Nemzeti Tanácsának ülésén. Az országos szövetség elnöke pontról pontra elemezte azokat a példa nélküli kisebbségellenes intézkedéseket, melyeket a jelenlegi kijevei vezetés a nemzetállamépítés leple alatt tesz. A nemzeti tanács beregszászi fórumán különösen sok szó esett az anyanyelvű oktatási rendszerünket ért támadásokról, azok romboló hatásairól. Az UMDSZ Nemzeti Tanácsa tagjai közül többek között felszólalt Ambrus Pál, Pfeipfauf József, Kocsis Mária, Szanyi Béla, Kőszeghy Elemér, Kótun Jolán, Dupka György, akiknek egyértelmű véleménye: az Ungvári Nemzeti Egyetemen létrehozott magyar kar meghatározóan fontos a jövő szempontjából, ezért nem szabad teret engedni a nacionalisták durva, provokatív és alaptalan támadásainak, amik az elmúlt időszakban, sajnos megfigyelhetőek voltak. Hozzászólásaikból kiérződött, hogy mindenki átérzi az elnökválasztás súlyát, azt, hogy annak végeredménye meghatározó befolyással lehet a magyarság szempontjából, s éppen ezért nem azt kell keresni, ami megoszt, hanem azt, ami összetart. Zán-Schramm Ibolya, az UMDSZ Nemzeti Tanácsa alelnökének indítványára a részvevők zárónyilatkozatot fogalmaztak meg, amiben határozottan kiállnak az UMDSZ elnöke és a Régiók Pártja elnöke által aláírt keretszerződés mellett, amelynek legfontosabb pontja az, hogy Viktor Janukovics államfővé történő megválasztása esetén visszavonják azokat a korlátozó rendeleteket, amelyek az ukrajnai kisebbségi oktatási rendszer megsemmisítésére irányulnak. Ezzel kapcsolatban az UMDSZ Nemzeti Tanácsa felkéri a kárpátaljai magyarságot, hogy csak azt az esélyes jelöltet támogassák szavazataikkal, aki a kisebbségeket hátrányosan érintő folyamatok leállítását, s azok közösségünk számára kedvező megváltoztatását ígéri. A testület az említett nyilatkozatban elítélte az Ungvári Nemzeti Egyetem elleni lejárató kampányt, s leszögezi: minden törvényes eszközt igénybe vesz – hazai és külföldi fórumokon egyaránt – a kisebbségi oktatási rendszer felszámolását célzó intézkedések elleni tiltakozásul. A nemzeti tanács azt is papírra vetette, hogy bizakodóan tekint a Lisszaboni Szerződés hatályba lépésére és üdvözli a brüsszeli magyar lobbiroda létrehozását, működését.

2009. december 9. A beregszászi Európa-Magyar Házban a Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet és a MÉKK szervezésében megnyílt **Bartos József és Bartos Tatyana** képzőművészek (Beregszentmiklós) kiállítása, akik tagjai a MÉKK Munkácsy Mihály Képzőművészeti Egyesületének. Az Adventi koszorú elnevezésű kiállítást **Dupka György**, a KMMI igazgatója nyitotta meg. A sokakat vonzó megnyitón **Lőrincz P. Gabriella** és **Bakos Kiss Károly** költők adventi verseket szavaltak, **Varga Katalin** versénekklő egyházi dalokat adott elő. A **Bartos-házaspár** képzőművészeti alkotásait **Matl Péter** szobrász mutatta be.

2009. december 10. Técsőn a helyi Hollósy Simon Középiskolában tizenkettedik alkalommal került megrendezésre a II. Rákóczi Ferenc szavalóverseny, amelyen Mészáros Györgyi pedagógus a Magyar nyelv éve, illetve Radnóti Miklós-émlékév jegyében üdvözölte az egybegyűlteket. Ezt a célt szolgálta a szavaló- és plakátverseny, illetve az esszépályázat is. A rendezvény a Magyar Újságírók Kárpátaljai Szövetségének (MÚKSZ) "Biccen a szó már a száj szögletében" című író-olvasó találkozója is volt, melynek keretében a középiskola és a Técsői Református Líceum tanulóinak irodalmi összeállítása hangzott el Kőszeghy Elemér verseiből. A szavalóversenyen a Técsői Hollósy Simon Középiskola, a Técsői Református Líceum, az Aknaszlatinai Bolyai János Középiskola, a Viski Kölcsey Ferenc Középiskola és a Huszti Általános Iskola tanulói indultak. A szabadon választott mellett a kötelező vers Radnóti Miklós Nem tudhatom című költeménye volt. A MÚKSZ-os zsűri – Kőszeghy Elemér, Tóth Viktor, Fedák Anita és Balogh Csaba – döntése értelmében ezúttal Bíró Ilona (Técsői Református Líceum) kezébe került a szavalóverseny győztesének járó

vándorszerűleg. A képzeletbeli dobogó második fokára Csala Róbert (Técsői Református Líceum), a harmadikra Mezei Enikő (Viski Kölcsey Ferenc Középiskola) lépett. Mindhárman a MÚKSZ által felajánlott pénzjutalomban részesültek. A zsűri a szavalóverseny mellett két másik versengésben – Anyanyelvem – a magyar nyelv témájában indított plakátversenyben és esszépályázatban – is győzteseket hirdetett, illetve ajándékokat osztott ki. Előbbiben a viski Mezei József alkotása vitte el az első helyet. Az esszépályázatra 35 pályamunka érkezett, köztük egészen remek írások. Az ítések Király Viktor (Gát) írását ítélték a legjobbnak, mögötte Papp Mónika (Aknaszlatina) és Németh Szilveszter (Gyertyánliget) végzett.

2009. december 10. Súlyom László Budapesten, a Sándor-palotában fogadta a magyarországi és határon túli magyar egyházi vezetőket. A köztársasági elnök 2005 óta találkozik rendszeresen a történelmi egyházak vezetőivel, s 2007 óta invitálja együtt az anyaországiakat és a határon túliakat. Kárpátaljáról **Zán-Fábián Sándor** református, **Majnek Antal** római katolikus püspök és **Bendász Dániel** görög katolikus esperes kapott meghívót.

2009. december 10. Az ungvári Amfiteátrumban megrendezték a Kárpátaljai Magyar Diákok és Fiatalkutatók Szövetségének (KMDFKSZ) hagyományos gólyabálját.

2009. december 11. A Magyar Köztársaság Ungvári Főkonzulátusán ünnepélyes keretek között **Sziklavári Vilmos** ungvári főkonzul és **dr. Berta Krisztina**, a magyar külügyminisztérium konzuli főosztályának vezetője megnyitotta **Matl Péter** kiállítását. A művészt elsősorban a szobrairól ismeri a közvélemény. A diplomáciai kirendeltségen az 1980-as évek, illetve az utóbbi 1–2 évben alkotott 15 festménye tekinthető meg.

2009. december 11. Az ungvári magyar főkonzulátuson tartott sajtótájékoztatót a schengeni vízumrendszer és a kishatárforgalmi igazolványok alkalmazásának kétéves tapasztalatairól **dr. Berta Krisztina**, a magyar külügyminisztérium konzuli főosztályának vezetője, kiemelte: 2009-ben Magyarország december 1-jéig 95 ezer schengeni vízumot és kishatárforgalmi igazolványt adott ki az ungvári főkonzulátuson, a beregszászi konzulátuson és a kijevei nagykövetségen, ami az év végéig elérheti a százezres nagyságrendet. 2008-hoz képest mintegy 20–25 százalékkal csökkent az igénylők száma a térségben tapasztalható pénzügyi-gazdasági válság miatt. A főosztályvezető úgy vélte: Magyarország pillanatnyilag elérte a legtöbb kedvezményt és a legoptimálisabb állapotot, amit biztosítani tud a kárpátaljai magyarság számára. A rendezvényen jelen volt **Gajdos István**, az UMDSZ elnöke, **Kovács Miklós**, a KMKSZ elnöke, **Dupka György**, a Kárpátaljai Vállalkozásfejlesztési Központ elnöke és **Fuchs Andrea**, a KVK igazgatója, **Kincs Gergely**, a Beregszászi Információs Iroda igazgatója, **Száva József**, a Felső-Tisza-vidéki Vállalkozók Klubjának elnöke is.

2009. december 11. v. Lőrincz István ismert fotóművész, vállalkozó a képzőművészet nagy rajongója La Bella Italia elnevezéssel művészkávézót nyitott Ungvár központjában, alig öt percre a Petőfi tértől, a Sváb utca 27. szám alatt. A La Bella Italia létrehozását hathatósan támogatta **Zubánics László**, a Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet elnöke, **Fuchs Andrea**, a MEKK Munkácsy Mihály Képzőművészeti Egyesületének titkára, **Dupka György**, a Kárpátaljai Vállalkozásfejlesztési Központ vezetői és **Bodnár József**, az EKO ukrainai képviselőjének vezetője. A művészkávézó a közeljövőben eladással egybekötött képzőművészeti tárlatoknak is helyt ad.

2009. december 11- 13. A Nagyszőlősi járási könyvtár olvasótermében megtartották a „Jó gyakorlat a falusi turizmusban” c. projekt keretében falusi turizmus és vendéglátói képzés zárófoglalkozását a Kárpátaljai Vállalkozásfejlesztési Központ közreműködésével. Az oktatói

csoport vezetője **dr. Hanusz Árpád**, a nyíregyházi főiskola tanszékvezető professzora. A záróvizsgára 2010. január 10-én kerül sor.

2009. december 12. Petőfi-szobor avatás Kijevben. A Magyarok Kijevi Egyesülete a napokban ünnepelte fennállásának 20. évfordulóját – ebből az alkalomból az Ukrajnai Magyar Napok 2009 rendezvénysorozat keretein belül több program megrendezésére került sor. Petőfi Sándor bronz mellszobrát – **Kutas László** Magyarországon készült alkotását – Kijev belvárosában, a Vorovszkij utcában lévő parkban állították fel. A budapesti főpolgármesteri hivatal megrendelésére öntött szobrot és kőtalapzatát Ukrajna budapesti nagykövetségének a közreműködésével még februárban az ukrán fővárosba szállították és átadták a Magyarok Kijevi Egyesületének (MKE). A Kijevi Városi Állami Közigazgatás, a Magyar Köztársaság Ukrajnai Nagykövetsége és a Magyarok Kijevi Egyesülete megbízásából az avatóünnepséget **dr. Tóth Mihály** nyitotta meg, aki bemutatta, és személy szerint üdvözölte a legprominensebb megjelenteket, többek között **Gajdos István** elnök által vezetett népes UMDSZ-küldöttséget. A himnuszok elhangzása után felkérte **Szergij Rudikot**, a Kijevi Városi Állami Közigazgatás elnökének helyettesét az avató beszéd megtartására, aki hangsúlyozta: Petőfi Sándor, a költő és szabadsághős a magyarok számára olyan sokat jelent, mint Tarasz Sevcenko nemzeti költő az ukránságnak. A magyar költő emlékének kijevi megörökítése az ukrán és a magyar főváros közös ügye, a két testvérváros közötti szoros együttműködés újabb bizonyítéka – tette hozzá. Ünnepi beszédet mondott **Bársony András**, a Magyar Köztársaság Ukrajnai Rendkívüli és Meghatalmazott Nagykövete is. Majd felkérte **Szergij Rudik és Bársony András urakat**, valamint **Borisz Olijnik és Gajdos István urakat**, hogy ejtsék meg az emlékmű avatását a szimbolikus szalag átvágásával. A jelenlévők meghallgatták a költő egyik kultikus versét a Nemzeti Dalt: magyar nyelven - **Bakos Csaba** színművész, a kijevi egyesület tagja, ukránul, Leonyid Pervomajszkij fordításában – **Igor Volkov** színművész, a „Podolon” Színház tagja adta elő. A jelenlévőkkel megosztotta gondolatait **Borisz Olejnyik** költő, akadémikus, Ukrajna Kulturális Alapjának elnöke, **Horváth Sándor** költő, újságíró, **Petro Oszadcsuk** költő, műfordító, társadalmi személyiség, **Gennadij Udoenko**, az Ukrajna Államelnöke mellett működő nemzetiségi kisebbségi szervezetek tanácsának elnöke, egykori külügyminiszter, az Ukrán –magyar kapcsolatok fejlesztésének nagy támogatója. Az emlékműnél ígét hirdetett **v. Pocsai Vince** a Kijevi Magyar Református Gyülekezet lelképásztora. Az ünnepi rendezvényen **Csákány Dóra** elénekelt **Ivaskovics József** megzenésítésében **Utassy József Zúgj március** című versét.

2009. december 12. Az Ukrajnai Magyar Napok 2009 rendezvénysorozat programja a Színészek Házában folytatódott, amelyen megjelentek a kijevi szórványmagarság és a helyi magyar nagykövetség prominens személyiségei, az ukrán értelmiség és az UMDSZ háгон inneni és túli tagszervezeteinek jeles képviselői. **Vass Tibor**, a Magyarok Kijevi Egyesületének elnöke ünnepi beszédében visszatekintett a kijevi magarság két évtizedére, a közösség égisze alatt működő Liszt Ferenc Társaság, a Kijevi Magyar Tudósok Társasága tevékenységére is. Az egyesület erőfeszítéseinek köszönhető, hogy a Magyar dombon műalkotás örzi honfoglalásra Kijevből induló eleink emlékét, bronz domborművet állítottak Liszt Ferenc zeneszerzőnek. Mindkét emlékjel **Jurij Bagalika és Vígh János** alkotása. 2005-ben indult útjára, az azóta évente hagyományosan megtartják a magas kultúránkat bemutató Ukrajnai Magyar Napok elnevezésű rendezvénysorozatot. Az itteni magyar közösség tetteit *Hús év, Kijevben, magyarul...* című emlékkönyv örökíti meg, melyet ebből az alkalomból a Magyarok Kijevi Egyesülete jelentetett meg. A **Vass Tibor** összeállításában megjelent könyvet **Horváth Sándor** mutatta be. **Gajdos István**, az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség elnöke ünnepi köszöntőjében kihangsúlyozta, hogy a főváros magyar közössége tekintélyt vívott ki Kijevben, s ezzel nem csupán maguknak, hanem az egész ukrainai

magyarságnak tettek, tesznek nagy szolgálatot. Az országos szövetség elnöke **Rudnik Ibolyának**, az MKE alelnökének átnyújtotta az UMDSZ Nívódíját. **Bársony András**, a Magyar Köztársaság ukrainai rendkívüli és meghatalmazott nagykövete oklevéllel tüntette ki **Kárász Magdolnát, Balogh Irént és Husztej Lászlót**, az MKE aktív tagjait. Köszöntőt mondott **Dupka György**, a Magyar Értelmiségiek Kárpátaljai Közösségének elnöke is, aki a szöványmarság érdekében végzett munkásságáért elismerő MÉKK-oklevelet és könyvcsomagot nyújtott át **Szopkó László** közgazdásznak, **Jenkovszky László** elméleti fizikusnak, **Povhán Katalin** pedagógusnak, **Petneházy Gyula** vállalkozónak, **Szarvas Gábor** LMKSZ és **Vass Tibor** MKE elnöknek. **Tóth Mihály** Etelköz-Díjban részesítette **Vass Tibor** elnököt. A kárpátaljaiak az oklevelek, emléklapok mellett más ajándékot is hoztak. A kulturális programrészben a kisézői **Csákány Dóra** népdalokkal, kárpátaljai költők (Dupka György *Levél*, Horváth Sándor *Kis haza*) megzenésített verseivel, **Szabó Klára** és **Kraszilinc László**, az eszenyi Ritmus két tagja csárdásokkal aratott osztatlan sikert.

2009. december 12. Az Ukrainai Magyar Napok keretében a Pecserszkaja Lavra NEF-galériájában **Vass Tibor**, az MKE elnöke, **Szerhij Petro**, a Lavra NEF Galéria vezetője és **Bársony András**, a Magyar Köztársaság Ukrainai Rendkívüli és Meghatalmazott Nagykövete megnyitotta **Veres Ágota** (1972) beregszászi festőművész *Útkeresés* elnevezésű kiállítását. **Veres Ágota** 1989-től a Kijevi Színművészeti Akadémia és a Magyar Színművészeti Egyetem hallgatójaként színművészeti diplomát szerzett, majd a beregszászi Illyés Gyula Magyar Nemzeti Színház tagja lett. A képzőművészet felé fordulását nemrég elhunyt édesapjának, Veress Péter neves kárpátaljai festőművésznek köszönhető. A képzőművészet világában is otthonos művésznőtől a jelenlévők finom árnyalt színvilágot tükröző közel 50 munkáját tekinthették meg. A rendezvénysorozat kijevi magyar értelmiségi fórummal egybekötött fogadással zárult. A kijevi ukrán média vezető információs orgánumai (tv, rádió, újság, internetes kiadvány és honlap) kiemelten foglalkoztak a Petőfi-szobor felavatásával és az Ukrainai Magyar Napok tartalmas és nívós rendezvénysorozatával is.

2009. december 12. A técsőiek elsők közt 1896. május 8-án állítottak közadakozásból szobrot Kossuth Lajosnak a város központi parkjában, amely emlékmű a hatodik a világ köztéri Kossuth-szobrainak. Gerendely Béla műhelyében öntötték bronzból Máramaroszigeten. Az értékörző város legrégebbi köztéri szobra a park és környezete most teljesen megújult, amelyhez a helyi református közösségen keresztül a Magyar Külügyminisztérium pályázat által nyújtott támogatást. Az avatóünnepséget **Ivan Kovacs**, Técső polgármestere nyitotta meg, aki beszédében a magyar-ukrán-ruszin összefogás fontosságát emelte ki. **Dr. Mezei László**, a Kossuth Lajos Koszorúja Alapítvány elnöke és **dr. Für Gáspár**, a magyarországi Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem képviselője két tujafát ültetett el a két ország barátsága jelképekül. A Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Kossuth Lajos Hadtudományi Kara és a Kossuth Lajos Koszorúja Alapítvány emléklapot adott át **Ivan Kovacs** polgármesternek, **Bacskai József** beregszászi főkonzulnak, **László Károly** református lelkésznek, **Száva Józsefnek**, a Felső-Tisza-vidéki Vállalkozók Szövetsége elnökének és **Baló Erikának**, a Técsői Kárpátokért Alapítvány irodavezetőjének.

2009. december 15. A határon túli magyarok számára legfontosabb kérdéseket tekintették át a magyar–magyar kormányzati konzultáció (MMKK) kedden megtartott ötödik ülésén. A konzultáción a kárpátaljai magyarság jelenlegi helyzetét elemezve **Gajdos István** egyértelművé tette: csak az elnökválasztás nyomán várható hatalomváltás jelenthet kiutat a mostani nagyon nehéz állapotból. Az Ukrainai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) elnöke szerint nagy bünt követ el az, aki fű alatt a megmaradásunkat, jövőnket fenyegető

jelenlegi narancsos politika képviselőire adja voksát. Az egyeztetést követő sajtótájékoztatón ő is, illetve **Kovács Miklós**, a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség (KMKSZ) elnöke is elismerően szólt a magyar kormány kiállításáról az ukrainai magyar oktatás mellett. A tanácskozáson – amelyen Magyarország képviselőjében részt vett **Bajnai Gordon** kormányfő, **Gémesi Ferenc**, a Miniszterelnöki Hivatal kisebbség- és nemzetpolitikáért felelős szakállamtitkára, **Kiss Péter** társadalompolitikai miniszter és **Szabó Vilmos** külügyi államtitkár – áttekintették a határon túli magyarság identitásának megőrzése szempontjából fontos "nemzeti intézmények" körét. Többek között a kormányfő emlékeztetett, a kormány aggodalmait fogalmazta meg azért is, mert Ukrajnában háttérbe szorították a kisebbségi iskolákat, illetve nem rendelték meg a magyar nyelvű tankönyveket. Kitért arra, hogy az ügyben levelet írt ukrán kollégájának.

2009. december 17. Budapesten ülésezett a Kárpát-medencei Magyar Képviselők Fóruma (KMKF) Állandó Bizottsága, Kárpátaljáról az Ukrainai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) nevében **Dupka György** megyei képviselő vesz részt. **Dr. Szili Katalin**, a KMKF Állandó Bizottsága elnökének nyitóbeszéde után a bizottság áttekintette a Magyar Nemzeti Kisebbségek Európai Érdekképviseletéért Alapítvány tevékenységét, meghallgatta **Szabó Vilmosnak**, a külügyi tárca államtitkárának tájékoztatóját a szlovákiai és az ukrainai kisebbségpolitikai helyzettel kapcsolatos tájékoztatóját, valamint **Bárdi Nándornak**, az MTA Nemzeti és Etnikai Kisebbségkutató Intézete munkatársának előadását a magyar nemzet hosszú távú jövőképeiről. **Duray Miklós** javaslatára a Kárpát-medencei Képviselők Fóruma ezen az ülésén jelezte, a szlovák államnyelvtörvény ügyében az Európa Tanácshoz, az Amerikai Kongresszus külügyi Bizottságának és az Európai Parlament elnökéhez kívánnak fordulni a nyelvtörvény miatt, amelynek megtűrése fokozhatja a kisebbségellenes nacionalista politikai erők ezirányú tevékenységét Ukrajnában és más európai országokban is. Több más kérdésben is véleményt nyilvánított, végezetül elfogadta a KMKF Állandó Bizottságának záró állásfoglalását. **Dupka György** javaslatát elfogadva a harmadik pont így hangzik: *"Az Állandó Bizottság megtárgyalta a kárpátaljai magyarság helyzetének aktuális kérdéseit. A testület üdvözli az Országgyűlés politikai nyilatkozatát és azokat a lépéseket, amelyeket a Külügyminisztérium tett a nyilatkozatban megjelölt igény külügyminiszteri szintű megtárgyalása érdekében, hogy az ukrán fél vonja vissza az Ukrán Oktatási Minisztérium kisebbségpolitikai szempontból problematikus rendeleteit."*

2009. december 18. Közel tizenhatezer szépirodalmi kötetből álló ajándék könyvcsomagokat adott át a kárpátaljai magyar iskoláknak **Gémesi Ferenc**, a Magyar Miniszterelnöki Hivatal (MeH) kisebbség- és nemzetpolitikáért felelős szakállamtitkár Beregszászon. A 24 millió forint értékű könyvadomány 140 kárpátaljai oktatási intézménybe jut el, ahol a magyar iskolások átfogó irodalmi ismeretekre tehetnek szert anyanyelvükön, kezdve Weörös Sándor gyerekerseitől Thomas Mann Varázshegy című regényéig.

2009. december 18–19. Kárpátaljára érkezett **Szabó Vilmos**, a Magyar Köztársaság Külügyminisztériumának szakállamtitkára, felkeresre az Ungvári Nemzeti Egyetem Magyar Tannyelvű Humán- és Természettudományi Karát, ahol személyesen köszönte meg **Mikola Veges** rektornak azt a kiállást, amelyet a magyar diákok iránt tanúsított az idei felvételi során. A találkozón részt vett **Sziklavári Vilmos**, Magyarország ungvári külképviseletének főkonzulja, **Viczián Tamás** vezető konzul, **Lizanec Péter** professzor, az UNE magyar karának dékánja, **Gajdos István**, az UMDSZ elnöke, **Spenik Sándor**, az UNE magyar karának dékánhelyettese, **Medvigy István**, a megyei tanács képviselője, **Vaszil Baszarab**, az UNE rektorának szaktanácsadója. Az államtitkár többek között találkozott és tárgyalt Oleg Havasi kárpátaljai kormányzóval, a mérvadó magyar szervezetek vezetőivel, köztük **Gajos**

István beregszászi polgármesterrel, az UMDSZ elnökével is. Ezeken a tárgyalásokon elemezték a kárpátaljai magyar oktatás terén kialakult problémákat. Egybehangzó vélemény volt, hogy a szaktárca jelenlegi minisztere kisebbségellenes politikát folytat, ami komolyan kihat az ukrán-magyar külügyi kapcsolatok menetére is.

2009. december 19. A Sislóci Dobó István Középiskolában konferenciával egybekötött emléktábla avatást szervezett Dobó István tiszteletére az UMDSZ Ungvári járási szervezete. Az emlék-rendezvényt **Kószeghy Mária** elnök nyitotta meg. Az emlékkonferenciát követően az egyebgyűlte felavatták Dobó István emléktábláját (alkotója **Mihajlo Beleny** szobrász). Közreműködött **Ivaskovics József** vezette Credo Verséneklő együttes.

2009. december 19. Sor került az Európai Unió támogatással létrehozott Ungvári Turisztikai Információs Központ és Kiállító terem (Ungvár, Duhnovics út 16/1.) ünnepélyes megnyitójára, ahol **Tarpai József**, a központ igazgatója tartott avatóbeszédet. A beregszászi Turinfó után ez a második olyan központ, ahol az idelátogató turistáknak nyújtott információs szolgáltatáson kívül a népművészet alkotásait is megtekinthetik, az érdeklődők meg is vásárolhatják. A rendezvényen jelen voltak **Dupka György** és **Fuchs Andrea** a Kárpátaljai Vállalkozásfejlesztési Központ vezető képviselői, akik a falusi turizmus fejlesztését koordinálják a magyarlakta településeken.

Előzetes

2009. december 22. A megyei tanács ülésének munkájában részt vesz az UMDSZ-UMDP megyei képviselői is: **Dupka György, Kószeghy Elemér, Medvigy István, Péter Csaba.**

2009. december 22. A Kárpátaljai Nemzetiségek Demokratikus Ligájának újra-bejegyzéséről tárgyalnak a ruszin, magyar, német, román, zsidó, cigány és cseh szervezetek vezetői. A kezdeményező bizottság munkájában részt vesz **Dupka György**, a MÉKK elnöke is.

2009. december 23. A beregszászi Európa-Magyar Házban pályaműveket értékelő ülést tart a zsűri, (Elnöke: **Zubánics László**, tagjai: **Vári Fábián László, Bakos Kiss Károly, Lőrincz P. Gabriella, Csernyiga Gyula, Dupka György**), amely áttekinti és minősíti a Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet pályázati felhívására a Tehetséggondozási Program keretében beérkezett verseket, szépprózákat, grafikákat, valamint a fotókat. Ezekben a kategóriákban eredményhirdetésre és díjkiosztásra A Magyar Kultúra Napja alkalmából 2010. január 20-án megtartandó ünnepségén kerül sor.

2009. december folyamán

- A Magyar Újságírók Kárpátaljai Szövetsége (MÚKSZ) által meghirdetett *Közösségem!* című pályázatnak a fertősalmási **Nagy Nikolett** lett az egyik díjazottja. Nikolett amatőr társadalomkutatóként, a szociográfia eszköztárát is felvonultatva betekintést engedett szűkebb közössége mindennapjaiba. A pályamunka az Élet-Jel című közművelődési magazin novemberi számában jelent meg.

- Kitüntették **Sütő Mihályt**, az Ungvári Közművelődési és Művészeti Főiskola koreográfusát, illetve az itt tanuló magyar csoportból verbuált napraforgó néptáncgyűttes vezetőjét, aki Ukrajna érdekes művelődési dolgozója lett.

- *Vitamin* címmel megjelent Kárpátalja első magyar nyelvű ifjúsági magazinja, amelynek összeállítói a Kárpáti Igaz Szó újságíróinak egy csoportja.

- Karácsonyi és óév-búcsúztató rendezvények megszervezte a magyarlakta településeken.

- Megjelent az *Együtt* 2009/4. száma.

Összeállította: Dupka György, Zubánics László

Őn a Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet és a Magyar Értelmiségiek Kárpátaljai Közössége hírlevelét olvassa. A hírlevél irodalmi, művészeti híreket, információkat tartalmaz.

A levelezési lista nyilvános, ahhoz bárki csatlakozhat, s bármely tag felvetetheti mások címét.

Vagy küldjön levelet a titkarsag@mekk.uz.ua, kmmi@swi.net.ua email címre.